

Posudek školitele na diplomovou práci

Název práce: Proměna skutečnosti textem

Předkladatel: Bc. Jakub Hankiewicz

Rozdělím posudek zcela schematicky na dvě části, téma a zpracování. Oba aspekty samozřejmě nelze zcela oddělit a také mnohé asi zůstane nedořečeno, ale snad se mi tímto způsobem podaří vyjádřit to hlavní.

Tématem předkládané práce je proměna skutečnosti jakožto téma literární teorie. Proti tezi, že literární dílo si utváří *vlastní* skutečnost, se tedy staví základní náhled, že skutečnost evokovaná literárním dílem vždy vzniká přetvořením, deformací/reformací onoho světa, ve kterém žijeme. Přijetím tohoto druhého náhledu se teoretické východisko komplikuje – jak vůči „čisté fikčnosti“, tak vůči literárně-interpretáčnímu „empirismu“, který naopak těžiště stále znovu vrací k výchozí realitě zcela mimo literární dílo – a ocitá se takřkajíc na zelené louce, jelikož obecný literárněvědný koncept proměny, nakolik vím, rozpracován nebyl. (Určité předlohy bychom našli v analytické filosofii literatury včetně jejích českých zástupců, ta ale má vlastní slovník a vlastní zájmy; ovidiovský pojem proměny, jakého tu je myslím potřeba, by nepřijala.)

Na tomto pozadí je – myslím – nutno přijmout jako dané, že pokus o rozpracování pojmu literární proměny sestoupí k východiskům, zčásti se bude zabývat i zdánlivými trivialitami (jež se ovšem detrivializují vznesením otázky, jak přesně klást důrazy a kde táhnout hranice) a nepostoupí k rychlým a razantním výsledkům, ale především ujasní základní půdorys.

Posudek má ovšem posoudit, jak uspělo zpracování v předkládané diplomové práci. Sám jsem ovlivněn tím, že výsledný text vnímám na pozadí přípravných rozhovorů, z nichž ve mně přetrvává přesvědčení, že JH je příslušnému problému „na stopě“ a že je v zásadě vhodnou osobou k tomu, aby na cestě k řešení učinil další kroky. Též dlužno přiznat, že pokud školitel přemýšlí o takřka shodných otázkách jako diplomant, má to – vedle předností – také svá rizika, která se možná právě potvrzují. K tomu – z jiného úhlu – přistupuje fakt, že od jistého bodu jsem se, již při vědomí problémů výsledného textu, snažil hledět vpřed a motivovat diplomanta v pozitivním duchu k maximu zlepšení ve zbývajícím čase. Strategie to snad nebyla zcela nevhodná, ke zlepšení – věřím – došlo. Vmanévroval jsem se tím však úspěšně do *double bind*, za který diplomant nemůže a komisi nemusí zajímat, já však tento posudek pravděpodobně nejsem s to koherentně uzavřít, aniž bych se o něm zmínil.¹

¹ Příp. nezmnínil. Viz Karel Svoboda, „Věty se spojkou aniž“, *Naše řeč*, 55, 1972, s. 97–103, dostupné na <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=5621>.

Po kritické stránce nebudu zacházet do podrobností, učiní to oponent, jehož úsudku, utvořenému bez zátěže naznačené výše, důvěřuji. Má hlavní a souborná výtka by zněla, že práce nemá dostatečnou *objektivitu*. Nepodařilo se dostatečně vyjasnit vztah jednotlivých kapitol (a tedy půdu, na níž se zkoumání pohybuje), nepodařilo se dospět k dostatečně zřetelnému závěru.

Pokud se vyhýbám konkrétnějšímu obsahovému shrnutí práce, má to též následující dobrý důvod: Pokud se práci podaří obhájit, bude to na základě výkonu u ústní obhajoby, při níž bude mimo jiné otázku půdorysu a dosaženého závěru nutno zkusit znovu zformulovat. Aniž bych si chtěl seabeměně mýt ruce, ponechávám v tomto diplomanta vlastním silám, neboť doba, během níž jsem práci mohl aktivně prospět, minula.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 6. září 2017

mgr. Martin Pokorný, PhD.
školitel
ÚČLK FF UK